

Yapay Zekâ Tabanlı Güç Dönüşümü: Güvenlik, Savunma, İstihbarat ve Ekonomide Yeni Paradigmalar

Dr. Hüseyin BAYAZIT, Alaadin Keykubat Siber Güvenlik Vakfı

Özet

Bu çalışma, yapay zekânın (YZ) günümüz dünyasında ulusal güvenlik, savunma, istihbarat ve ekonomik sistemlerde neden olduğu çok katmanlı ve çok boyutlu dönüşümü ele almaktadır. YZ'nin bir "akıl" ve "güç çarpanı" olarak stratejik rolü giderek artmakta; sadece teknolojik bir araç olmaktan çıkıp ülkelerin jeopolitik rekabetinde belirleyici unsur hâline gelmektedir. YZ, güvenlik, savunma, istihbarat, siber uzay, bilgi yönetimi, içerik üretimi, ekonomik gelişim ve finans gibi birçok kritik alanda etkili olmaktadır.

Tüm uluslar, bir Akıldır. Kılıcı ve Güç Çarpanı olarak değerlendirilen **YZ**'nin sürüklediği yeni bir büyük dönüşüme, güvenlik ile dâhil, tüm alanlarda hazırlanmaktadır. Çok boyutlu, çok katmanlı ve çok aktörlü olan bu dönüşümde YZ, tüm ülkelerin güvenlik, savunma, istihbarat, terörle mücadele, siber uzay, uzay, bilgi kullanımı, içerik üretimi, ekonomik gelişme, finans başta olmak üzere tüm alanlarda en önemli etkidir. YZ, savunma alanlarını (Kara, Deniz, Hava, Uzay, Siberuzay, Bilişsel alan ve Toplum) birbirlerine yakınlılaştırarak, konvansiyonel muharebenin icra edildiği fizikî sahanın yanına da **Bilgi, Bilişsel ve Sosyal** alanlarını da kapsamaktadır.

YZ, güvenlik, savunma ve istihbarat yanında muharebenin de tabiatını, karakterini ve icrasını değiştirmiştir. Çok farklı ve yeni muharebe biçimlerinin ve teorilerinin, yeni hareket ve muharebe konseptlerinin, Doktrin, Komuta/Kontrol (C2) anlayışı, kuvvet yapısı, Talim ve Terbiye, Eğitim ve Liderlik, Personel, Teçhizat, Tesis, Taktik, Teknik ve Prosedürler (TTP) ve yeni bir **Kurumsal Kültür**'ün oluşmasını sağlamıştır.

Dönüşüm hedefleri içinde maliyet etkin, randımanlı, kısa-orta-uzun vadeli amaçları gerçekleştirmek ve özgün ve farklı yetenekler geliştirmek için diğer bilim alanlarından ve yeni teknolojileri birleştirmektedirler.

YZ tabanlı yetenekleri kullanan ekonomi alanları da çok farklı bir çatışma alanı olmuştur. YZ'nin sunduğu kararlarla; Kur, değerli madenler, kripto para hareketleri, ticaret savaşları artık ekonomi bilimi ile açıklanamamaktadır.

Ekonomi ile teknoloji iç içe girdiğinden dolayı, bir YZ algoritması piyasa, küresel, bölgesel ve ülkesel piyasaları bir anda çökerten etkide bulunabilmektedir. Merkez Bankasının YZ'nin belirlediği bir hamle ile tüm piyasalar bir anda sarsabilmektedir. 2025 yılına YZ tabanlı teknolojik manipülasyon sadece bir risk değil, mevcut küresel finans sisteminin de bir yeteneğidir.

Bilişsel alanda, herhangi bir ülkenin lideri kamuoyuna konuşurken, toplumun genelde, bireyin de özelde ilgisini başka bir noktaya, sosyal medya, geleneksel medya ve araçlarla yönlendirebilmektedir. Tüm modern ülkeler savaşı ekranlar üzerinden (sosyal medya ağırlıklı) yönetebilmektedir. **Bilişsel Muharebe, Etki Odaklı Harekât, Bilgi Harbi ve Sosyal Medya**

Harbi, YZ'nin marifetiyle bilgiyi ve her türlü içeriği kontrol, yönetme ve manipüle ederek kazanılmaktadır. **Ordu artık Ekranlar**, savaş ise **Algı yönetimine** dönüşmüştür.

Bu savaşın komutanları sadece politikacılar değil, YZ'nin algoritmaları, semantik teknolojiler, Büyük Dil Modelleri, Makine öğrenmesi, Derin öğrenme, Google, X, Facebook gibi platformların sahipleri de bu savaşın içindedirler. Bir sosyal medya algoritması, ulusal veya uluslararası siber saldırılar, ve neuro-marketing teknikleri herhangi bir ülkenin seçim sonuçlarını etkileyerek veya değiştirerek o ülkenin kaderini değiştirebilmektedir.

Savunma sanayiini başta olmak üzere tüm ülkeler güvenlik, savunma ve istihbarat alanında YZ tabanlı yeni savunma sistemleri ve sabit yetenekleri geliştirmek için ittifaklar, ortaklıklar ve işbirlikleri geliştirmektedir. Yeniden kurulma safhasına geçmiş, barışı hükmetmeye çalışan çok-kutuplu küresel sistemde güç kavramında değişim yaşanmaktadır. Güç artık linç materyali değildir.

Bilişsel savaşın merkezinde artık sosyal medya, geleneksel medya ve dijital platformlar yer almakta; toplumlar, bireyler ve kamuoyları hedef alınarak bilgi harbi, sosyal medya harbi ve algı yönetimi yapılmaktadır. Bu savaşın komutanları yalnızca devlet yetkilileri değil; büyük teknoloji firmaları, sosyal medya platformları ve YZ algoritmalarıdır. Derin öğrenme, semantik teknolojiler, büyük dil modelleri, neuro-marketing teknikleri ve siber saldırılar yoluyla ülkelerin iç politik dengeleri ve hatta seçim sonuçları bile değiştirilebilmektedir.

Sonuç olarak, çok kutuplu yeni küresel sistemde YZ; güvenlik, savunma ve ekonomi alanlarındaki güç dengesini yeniden tanımlamakta; devletler, müttefik kararlarla, ortak stratejilerle geleceği şekillendirme çabasına yönelmektedir. YZ tabanlı sistemlerin geliştirilmesi, sadece bugünü değil, gelecek yüzyılı da biçimlendirecek niteliktedir. Diğer bir ifade ile devletler topluluğu, müttefik ortak olacak kararlar birlikte atılacak adımlar ve işbirlikleri, sadece günümüzü değil, yarın geleceğimizi de şekillendirecektir.